

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1:50. Egyes
szám ára 12 fillér.

A mi loyaltásunk.

Rettenetesek vagyunk mi magyarok loyaltásunk mérhetlen áldozatkészségében.

A világ rabszolgaságra teremt népei közül egy se mutatta még fel eddig az önbecsülésről lemondó megalázkodásnak, a saját vitális érdekei körében tanusított ámuló gyámoltalanságnak, a tettekre serkentő alkalmak beálltával szembeszökő fejetlen kapkodásnak azt a chaotikus példatömegét, melylyel a mi országgyűléseink, a mi minisztereink lepik meg minden alkalommal a bámuló emberiséget.

Van alkotmányunk?

Dehát micsoda alkotmány, miféle szörnyszülöttje a politikai gondolkodás anyaságának az, mely védelem nélkül szolgált ki bennünket egy hozzánk teljesen idegen s csak a sors gúnyolódo szeszélye által velünk összehoront, praepotenskedő társállam rideg, kegyetlen számításainak?

Vannak törvényeink?

Dehát ki van hivatva ezeknek a király által szentesített törvényeknek a végrehajtására, hogy minden alkalommal oly végzetszerűen ellenünk fordulnak rendelkezéseik?

Van felelős miniszteriumunk?

Ugyan hol van, miben nyilvánul meg

ez a sokszor felhánytorgatott felelősség? Volt-e már alkalom hogy ez a felelősség, adott esetekben, mikor az ország érdekei a rossz képviselő miatt kárt szenvedtek, érvényesült volna?

Az országgyűlés?

Azt hisszük azért kell a kormány-
nak az a horribilis többség, hogy a zá-
tonyra kormányozott államhajó vezető-
ségének folyton-folyvást felmentvényt
adjon!

Tudjuk, hogy Magyarország Ausz-
triával ez idő szerint elválaszthatlanul
össze van lánczolva, csak hogy ez a lánc
Ausztriára nézve a mi véres verejtékün-
kön vásárolt drága arany ékszer, ránk
nézve pedig rabbilincs.

És amióta Magyarország Ausztriával
igy összeláncolva van, azt tapasztaljuk,
hogy fontosabb államjogi kérdések fel-
szinre kerülésével ennek a láncnak a
mi kezünk csuklójára fűződő acélkari-
káját láthatlan szellemek célzatosan ki-
éleltetik, hogy a lánc megfeszülésével
nekünk fájjon, a mi húsunkba vágjon
az, hogy a mi vérünk serkedjen ki,
hogy könnyebben hurcolhassanak ben-
nünket, annak a mi vérhullásunkkal fel-
épített közös-ügyes bálványtemplomnak
átokkal terhes áldozatoltárára.

Mi ennek az államszövetségnek soha
semmiféle jótéteményét nem éreztük, —
terheit mindig.

Nekünk sohse volt igazunk és örül-
nünk kellett, ha nagylelkűen megenged-
ték, hogy vitázzunk igazainkért egy
kicsit.

Mi sohse kaptunk engedményeket —
csak a mostohán-mézes madzagot is-
merjük.

Mindig mi védtük meg a trónt, —
de a hála örökre túl rekedt a Lajtán.

És mi loyaltásunk vagyunk mégis!

Állami életünket két dolog karak-
terizálja csupán: kínos vergődéssel ka-
paszkodunk fel a loyaltás szirtes mere-
dekén — és menthetlenül gurulunk is-
mét vissza a feledés feneketlen mély-
ségeibe.

Csupán a bőrlehamlások emlékeztet-
nek arra, hogy fent jártunk a királyi
kegy boldogító légkörében.

Soha sehol a föld kerekén nem
létezett államszövetség, melyben annyi
viszásság, annyi absurd helyzet verhe-
tett tért magának, mint ebben a monar-
chiában.

Hisz a monarchia mindkét államának
összes erejével, vállalva arra kellene
törekednie, hogy nagyhatalmi állása ki-
felé minél szilárdabb, tiszteletet paran-
csoló legyen s hogy ezt elérhessék, a
belső békés összetartás, együttműködés
minden faktoraival kölcsönös vagyono-
sodásukat kellene előmozdítaniok.

TÁRCA.

Október 6.

Konduljon meg a hazában szerte,
Sirva búgjon ma minden harang,
Fájó érzés zsongjon a szívekbe,
S az ajkakon rezgjen ima-hang.

Mert hiába szőtték azt a fátyolt,
Nem fődí a mult emlékeit;
Oh! a nemzet évről-évre gyászolt,
S a szemünk még most is könnyezik.

Ah, boruljunk le a Golgothára,
Hol olyan szent minden árva rög,
S tizenhárom hősnék esörgött lánc,
S mártírként halt meg mindegyikök.

A szabadság lángja itten éled,
A függetlenség eszméje nő;
Oh, mert van, van a halálban élet,
S feltámad a sírból az erő.

Joachim Agost.

Galamb Mars isten sisakjában.

Irta: KUGLER NÁNDOR.

Infanterist Johann Kovács I. ott állt a domb
tetején egy magas, dús lombosított hársfa tö-
vében; a hátát neki vetve vastag törzsének

bámul alá álmodozó szemmel az alatta elte-
rülő óriási császárvárosra, melynek a távolból
szürkének látszó roppant épülettömegei fölött
dacára a tiszta, verőfényes napnak, kékes fel-
hő lebeg. Körülötte rovarkák zsonganak a
langy tavaszi levegőben, kököresin virit s idő-
közönként pacsirta dala hangzik.

Infanterist Kovács mindebből nem lát, nem
hall semmit. A szemei réveteg tekintettel a
császárváros határain túl, messze dél felé néz-
nek s esze szíve nem itt van a vén hársfa
alatt. Messze hazájában, szülőföldjén kalando-
zik lelke, otthon, övéi között, hol ilyenkor
szántó-vető legény mélabús éneke hangzik,
ahol tarkakendős, pirosarcu leány gyors tip-
rással nyomkodja a kukoricaszemeket az után-
na haladó eke előtt bele az anyaföldbe, hogy
hónapok múlva szép pirosas, erőteljes csövek-
ben fizesse vissza százszoros, ezerszeres ka-
mattal a kölcsönadott magvat. Ott jár a lel-
ke az ő édes szülőjénél, ki Isten tudj' hány
könyüt sir utánna, ki itt kénytelen, távol tőle,
vágyaival meg nem egyező foglalkozásban
tölteni a drága szép időt, holott pedig meny-
nyire elkelné épen most otthon egy pár mun-
kabiró, szorgalmas kéz. Ott jár a szívével, a
lelkével, az eszével a falujában, a mezőn, a
templomban, meg a falubéli nagykoresházban,
de akárhova, akármerre tekint, mindenütt ott

látja az ő szíve imárottját, az egyetlenét, ró-
zsáját. Mintha látná sötét, csudálkozó szemét,
a piros mosolygó ajkát, mintha hallaná az
édes csengésű szavát, kacagását.

Hej, mikor még »akkor» volt.

Estenden, hogy a gazdaság rendbe, a jószág
be volt takarítva, még alig hogy a kanalat le-
tette, ott állt már az ő Évikéje ablaka alatt s
csalogatta ki édes szóval, esengéssel magához.
Volt sora a suttogásnak s vége nem szakad
neki, ha Marci bakter apai hangon nem figyel-
mezteti előrehaladt voltára az éjnek s ha ilyen-
kor gyengéd erőszakkal magához ölelte a hu-
zalkodó lányt és az ügyesen, simán, akár egy
gyikoeska, siklott ki a karjai közül, még mi-
előtt megesókolta volna, hogy örült a szíve a
kislánya ártatlanságának, ki még neki, akit
pedig szeret, sem nyújtja csókra az ajkát.

Ezekre gondolt infanterista Kovács és a
szívét nagy erővel szállta meg a honvágy.

Feledve volt percekre a jelen állapota, feled-
ve, hogy ő most tulajdonképpen »vedetta», ör-
szem, egy láthatatlan ellenség megküzdésére
kiküldött, táborzó csapatnak az ellenséghez
legközelebb álló kitölt egyetlen óre, kinek most
legfőbb kötelessége éber szemmel megfigyelni
mindent, még a mozgó cserjét, a repülő ma-
darat is maga körül és a legcsekélyebb körül-

És mit látunk? Kifelé csupán Ausztria reprezentál, bent csak ő gazdagodik. Iparunkat, kereskedelmünket tervszerűleg teszi tönkre, hogy saját iparának és kereskedelmének monopolizált piacot teremtsen nálunk.

Igy nem alkuszunk tovább!

Nem az államszövetség békés szelleme az, ami fölöttünk lebeg, hanem a rabló-gazdaságé, melynek megúntuk már, hogy áldozatai legyünk!

Mi voltunk a sziklához láncolt Prometheus, akinek májával eddig a kétfejű sas táplálkozott.

Már ismét halljuk a vérszopó bestiának szárnya suhogását, éhesen közelg ismét felénk, hogy felfalja hazánk zsendülő iparát, pezsdülni kezdő kereskedelmét.

Ha hazánk jólétét, államiságunkat, gazdasági önállóságunkat becsüljük valamire, ha a jelen és jövő nemzedéket a végromlástól, a tönkretételtől, az élet-sorvasztó kizsákmányolástól megmenteni akarjuk, akkor vissza kell üznünk ezt a vérivó szörnyeteget!

Szét kell tépnünk a lekötöttség és önkiszolgáltatás eme szégyenteljes Prometheus-láncát, hogy oda suhinthassunk vele a multak példáin elbizakodott, a mi tehetetlenségünkön nagyra hizott esetlen torzalakra, hadd vergődjék aztán szárnysegetten, piszkos önzéssel bemocskolt terméketlen sziklafészken!

Lássuk hogyan lesz vázzá, ha rajtunk nem élőködhetik!

Próbáljuk meg ennek az átkos gazdasági közösháztartásnak a megszüntetését!

Mi nekünk lesz húsunk is, kenyérünk is — nekik hadd maradjon a cseh-pimasz!

Megmozdult már Magyarország népe, megmozdította Kossuth szelleme!

Önálló vámterületet, gazdasági életünk függetlenítését kívánja a nemzet, mint egyetlen és hathatós védelmet az ország elnyomódása ellen.

Odakiáltotta már tiltakozó „vétó“-ját a telhetetlen szomszéd kizsákmányoló önkényének!

De az egész magyar nemzetnek talpra kell állnia és hallatnia kell hatalmas szavát, mely halálítélete legyen az eddig garázdálkodott gazdasági politikának.

És a népek millióinak eget ostromló hangja, orkánként csapjon a felsőbb régiók nyugalmasan csendes spherájába, hadd csendüljön bele a magas és legmagasabb fülek suttagó hizelgéshez szokott labirintusaiba, talán akkor majd tudatára ébred a magyar király, hogy neki éppen akkora a joga és kötelessége Magyarországgal szemben, mint az osztrák császárnak az osztrák nép konglomerációjával szemben — és talán majd észretér a magyar országgyűlés és miniszterium, hogy nekik nem csak loyális, hanem hazafias kötelességeik is vannak!

Október hatodika!

Te borongós gyásznap!

Visszafolytott lélekzettel, bánatos szívvel sóhajtván köszöntünk!

Sötét gyásznak, soha el nem muló keserű fájdalomnak, örökkön tartó bánatnak vagy emlékoszlopa október hatodik napja!

Lenne bár e nemzet boldog és megelégedett; lenne bár igazi, önálló hatalom élvezetében; akkor is gyászba kell borulnia ezen a napon minden honfiszivnek ez országban, vissza kellene emlékeznie még akkor is arra a szörnyűséges aradi vérfürdőre, amelynek ötvenkét évnek előtte szabadsághőseink leg-

jobbjai martalékul estek! Mert azok a férfiak, kiket a zsarnoki hatalom kiméletlenül letört, a magyar hazáért haltak meg, ők a magyar szabadság és függetlenség feledhetlen vértanui!

És az ő emléküik szent marad, amíg a függetlenségért rajongó nép lakja ezt a földet és hálaima fog az egekbe szállni lelki üdvökért időtlen-időig, amíg e honban magyar ember él, szívében a szabadság szent vágyával!

Csakhogy fájdalom, hazánk nem élvez függetlenséget, nemzetünk nem szabad ura magának. Súlyos terhek, sötét aggodalmak nehezdednek reája. Menynyivel inkább kötelességünk ily körülmények közt azokra a férfiakra kegyelettel visszaemlékeznünk, akik vérükkel fizették meg önzetlen hazafiságukat. Romboló kegyetlenség, dúló erőszak volt szegezve azok ellen, akik az igazságnak, jognak, becsületnek harcában, mint fenkölt szellemű bajnokok, törhetlen erélylyel, szívós akarattal, meg nem alkuvó hazaszeretettel szálltak az erősebbel sikra; de legyőzve, vértanuságot szenvedtek.

Önként könybe borulunk, megered a sirás, zokogás, leborulunk a porba, gyászt öltünk ezen a napon és amikor annyi kegyetlenség emléke torlódik lelkünkbe, nem találunk engesztelő szavakat. Gyűlöletet, haragot fakaszt bennünk önként a könyörtelen zsarnokság vadállatias irtó munkája, forralja vérünket, lobbantja szenvedélyünket.

Nincs okunk rá éppenséggel, hogy a magyar nemzet ősi ellenségeivel szemben az engesztelődés erényét gyakorolja.

Hisz nyílt ellenségekkel állunk most is szemben, még a haza szívében is, a melyek mérges kígyóként tekerődnek a nemzetre, hogy széttépják testét, kioltásák lehelletét. Ármányos gondolatokkal, gonosz törékvésekkel nézik most is szomorú vergődésünket és gyönyörködnek korunk közszellemének hanyatlásában, nemzeti erők könnyelmű pazarlásában.

ményt a mögötte a domboldalon nyugvó »tábori őrs» parancsnokának bejelenteni.

Sok mindenféle történhetik meg háboru idején a katonával és az ilyen lehetőségeket mind már béke idején kell megtanulnia. Lovas és gyalog őrsök, futárok, küldöncök, ellenséges őrsök, szökevények, kémek, markotányosok, főlügyelő tiszték, az ellenség küldöttjei, mind a vonalon keresztül akarnak, amelynek legszélse pontja jelenleg ő.

De hát, mindezeket a dolgokat már ő ismeri tavalyól, harmadévről s ez az óra, amelyet itt kell tölteni, csak arra jó, hogy annál könnyebben, zavartalan haza gondolhasson.

Kivett a zubonya zsebéből egy jókora, vas-kos noteszt, amit még ott csináltatott, titokban, egy pakli dohányért, ahogy Möllersdorfban voltak, ahol a nehéz rabok sinylődnék. Kinyitotta és lapozgatva, olvasgatott belőle itt is, ott is.

Majd kivett belőle egy szépen összehajtogatott papirost. Az édes anyjától kapott utolsó levél. Kitergette és kezdte olvasni az öreges kusza betűket: »Kívánom az Uristentül, hogy ezön levelöm a legjobb egészségben találjon téged édes fiam — — —

Ebben a pillanatban egy kicsi, pirosbarna, gönbölyű bogárka hullott a nyitott könyvre, a levélre. Egy katica bogár, amelyik hanyat fekve, nyitott szárnyakkal egy ideig vergődött a sima papíron, de némi erőlködés utána

pettyes takarói alá húzva szárnyaeszkáit, továbbmászott a hüvelykujjára, onnan a kezefejére, majd meg onnan a zubonya ujjára és itt néhány tétova kísérlet után, hogy e neki végtelen kék sivatagból kijusson, megállapodott.

Infantérista Kovács elnézte a bogárka vergődését. Máskor, otthon minden teketória nélkül lefujta vagy lerázta volna magáról a kelletlen apróságot, de e pillanatban, hogy szíve még telised teli volt a szülőföld édes feledhetlen emlékeivel, jámbor lelkén valami szokatlan lágy érzés vonult végig. Szeretetteljes tekintettel nézte az apró jószágot, integetett hozzá, mint valami ismerőséhez és aztán halk hangon, áhitattal mondá el a szerelmes legények módjára ezt a versikét:

„Szállj bogárkám messze, tova
Távoli szülőfalumba.
Rózsámnak vidd üzenetemet,
Mondd kiséri szeretetemet.“

Mögötte halk zörgés, pengés támadt. Fialat tiszt közeledett, ki, amint a legényt így gondolataiba merülve találta, hangtalan állt a fatörzs mögé és kíváncsian várta a történendőket.

A legény nem vett észre semmit abból, ami mögötte történt. Egy ideig még türelmesen nézte a bogárkát, de mert ez nem látszott kívánságának engedelmeskedni, folytatta:

„Az uton, ha elfáradnál,
Vendéglőd lesz a virágszál.
Minden rózsza szívesen lát,
„Ő“ benn' tudja királynéját.“

A fatörzs mögött elbújt tiszt mosolygott. Barátságos arcán látszott, hogy most a kíváncsisághoz mellé szegődött egy másik érzés is. Talán megindultság a szerelmes legény ártatlan babonáján, vagy talán, hogy ez az apró bogárka az ő szívében is, amelynek meleg, érzékes dobogását még nem tette rideggé a katonai, kiméletlen szigor, alvó érzelmeket, kedves emléket keltett.

A bogárka próbálgatta a szárnyaeszkáit. Egy keveset mozgott, mintha fel akarna emelkedni. Infanterist Kovács biztatta lágy kérő hangon:

„Az utat ha nem ismered,
Ott a felhő, az elvezet.
Ülj rá bátran; szellő viszen,
Tudja ő is, hogy szeretem.“

A katonai kötelességeiről teljesen megelégedett őrszem csendesen ingatta a fejét. A dolog nem akar neki tetszeni sehogy. Ez a kicsi teremtes, amelyet ujjának egyetlen nyomásával semmivé tehet, nem akar engedelmeskedni, akaratosan, mozdulatlan áll a kék szörmezőn, mintha az volna a természettől neki jelölt eleme. Hanem a szerelmes legény nem türelmetlenkedik; gyengéden, amennyire ezt a vastag, megkérgesedett ujjai engedik, végig simit szeretetteljesen a bogárka hátán.

„Szállj, repülj hát kis bogárkám,
Ha messze van is a rózsám.
Utad könnyű; véled megyen
Isten keze, szeretetemet.“

És a helyett, hogy társadalmunk minden rétege, minden eleme összeforrna, ezt egyre jobban széttagolják a sokféle áramlatok, mik lehetetlenné teszik az erők egyesülését. Ne az engesztelődés erénye lebegjen hát szemünk előtt október 6-án, hanem, hogy a magyar haza nyílt ellenségeivel szemben szervezzük erőnket!

Vegyünk példát azokról a férfiakról, kiknek szellemében megtestesült az önzetlen hazafiság, a nemzet boldogságaért való önfeláldozás!

És bár október hatodikára az emlékezés fájdalmas, bár gyászba borítja a szíveket, de a fájdalom érzete nyomában főséges hazafias érzés lobban, amire a magyarnak oly égető szüksége van és lesz mindenkor.

Erre intsen bennünket október hatodika erre intsen bennünket a vértanuk emlékezete, akiknek neve, hazaszeretete, munkássága és gyászos végzete minden évben elmélkedésre szólítson minden magyar lelket.

Imádkozzunk a gyásznapon a szabadság vértanuiért! (sz. v.)

Visszapillantás.

E hó 2-án volt esztendeje annak, hogy kibontott zászlónkat, a 48-as és függetlenségipárt eszméit diadalra vittük. Láttuk városunk pangását minden téren; éreztük polgártársaink már-már csüggedő reményeit; Baja város lakossága le volt törve, meg volt bénulva. Egy klikk állott élén. Ez a klikk, de különösen feje szabta meg minden embernek helyzetét, állását, viszonyait, azon csekély embereket kivéve, kik vagyoni és szellemi függetlenségük folytán magukat e hatalom alól némiképp emancipálták.

A klikk uralkodott a városházán, a pénzintézetekben, sőt bámulatos dolog, még a független hatóságoknál is; nem lehet csudálkozni, hogy a társadalmi téren is vezérszerepet vitt. Politika, közigazgatási, társadalmi fejlődés, minden a klikk kezébe volt letéve.

Működése a politika terén abból állott, hogy az új curiai bíráskodás előtt felhasználva ha-

Infanterista Johann Kovács I. nagyot sóhajtott; az ő fehérpettyes pici szerelmiordonánca álhatatosan maradt a helyén, mintha egyenes kétségbe akarná ejteni ezt a szegény katonát, aki szerelmes szívével szentül hisz ebben a babonában. Mögötte a tiszt is, mintha sóhajtott volna, és ennek a szeméi is, mintha vágyó, esdeklő kifejezéssel csüngtek volna az apró állaton.

De ni, az apró küldőne megmozdult; egy keveset ágaskodott, parányi csápjait emelgette, huzogatta és felemelte a szárnyfedőt.

Infanterist Kovács még a végsőt megkísérelte:

„Kérde, mi a fizetésed,
Édes díjban lesz-e részed?
Óh, hisz Évikém' meglátod,
Kit imádok, vágyva várok?”

A bogár felrepült. Infanterista Kovács felmagasztosult arccal nézett a parányi pontoska után, míg csak végkép el nem tűnt és a szíve olyan könnyű lett utánna, hogy ujjonghatott volna.

— Infanterist Kovács!

A katona megrettenve fordult meg és halálra ijedt szemekkel látta meg a főhadnagyát, aki mosolyogva, barátságos, kissé talán megindult hangon szólt hozzá:

— Irjá magá le nekem eztet á — wie sagt man das?

talmát — az erőszak, a terrorizmus minden nemeivel az önállóság, a szabad gondolkodás és cselekvésnek még lehetőségét is kiölni törekedett a polgárok lelkéből. Hivatal, tanító, tanítónői s minden néven nevezendő állás ígérese, kölcsön felmondás, társaságba való bevonás vagy kilökés, a választási adó alatti vesztegetés, etetés, itatás, ez volt a politika, mely 23 éven át Baján uralkodott, melynek produktív hatása egyedül abból állott, hogy azt a kormány-párti képviselőt, akit felülről akartak, a klikk hűségesen beliferálta. Anynyira ment már elbizakodottsága, hogy feje állítólag azt mondotta, hogy a botját is megválasztatja Baja városában képviselőnek.

A klikk feje szabta meg a közigazgatási állapotokat a város első emberétől a polgármestertől kezdve, az utolsó hajdúig semmiféle hivatal az ő hatalmi súlya figyelme vétele nélkül nem töltetett be. Van-e ezen hivatalnokok közül egy is, ki nyíltan megmeri mondani véleményét. Tudjuk igen jól, hogy igen sokan szívvel-lélekkel azon volnának, hogy a jog, törvény és igazság uralkodjék, mindamellett ők még maig is abban a véleményben vannak, hogy nekük muszáj forsriftosan cselekedniök. Pedig dehogy muszáj. A 23 évi leigázás, megszokás immár második természetévé tette ezen tisztviselőnek a hatalmi támogatását. Nagyon tévesen ítélik meg helyzetüket. Ez idő szerint Baja város törvényhatóságánál nagy részben a hivatalnok sereg kezében is van letéve a hatalom. Amelyik percben csak a fele nyíltan állást foglal nézete mellett, abban a pillanatban Baja városában a független, szabad polgárok a közigazgatás, a város kormányzása terén a vezetők, az irányadók. Sokkal erősebben volnának a tisztviselő állásukban, mint ha a hatalom fejétől függének.

Most még ideje volna nekik súlyukat értékesíteni, mert ha elmulasztják az alkalmat s mi a polgárság választása folytán kerülünk a törvényhatósági bizottságban többségbe, úgy az a súlyuk, a mely őket megilletné, s a melylyel soha sem bírtak, nem is lesz soha.

A pénzintézeteknél, melyeknél a klikk dominált, a sógorság, a komaság, politikai pártállás és a nagy ur képe volt az irányadó.

Társadalmi téren csak egy szót merészeltél a klikk ellen emelni, ki voltál szolgáltatva az üldözésnek, a meghurcoltatásnak és meggyalázásnak.

Személy, vagyon és erkölestipró rémuralom volt ez, melynek irtózatosa hatása alól csak kezdünk kiszabadulni. Hiszen nem csoda, sok személynek és hozzátartozójának vagyona, hivatala, hitele, befolyása van hozzákötve a volt uralomhoz. Azaz, hogy sokan azt képzelik, hogy attól függnék. Pedig csak talpra kell állniok s látni fogják, hogy nincs mumus. Egy éve van annak, hogy mindennel megfenygették Baja város polgárságát. A világ mégis forog tengelye körül. Baja város még helyén és a templom a közepén van.

Nem fejeztük be munkánkat, sőt annak csak kezdetén vagyunk. Egy év nagyon csekély idő, még csak abban a stadiumban állunk, hogy la s s a n k é n t megérleljék az eszme, hogy nem egy klikket, nem egyes embert, hanem az összpolgárságot és intelligenciát illeti meg a város vezetése. Csak ott tartunk, hogy még csak most kezd öntudatra ébredni intelligenciánk, hogy sokkal nagyobb súlya van a társadalomban mindenütt, ha őszintén, nyíltan, tárgyilagosan foglal állást, csak most kezd belátni a polgárság egy része, hogy mennyivel szabadabb légkörben mozog, hogy megbecsülik, megtisztelik.

Az általános felébredés, feleszmélés még nem következett be. Sokat nagyon sokat kell még dolgoznunk, de erős a hitünk, hogy be fog következni, el fog jönni az idő, a hol már többé nem eszmélünk, hanem egyesült erővel vállvetve működünk azon, hogy 23 év hibáit és bűneit helyre hozzuk, hogy a város anyagi romlását a jólét, erkölcsi súlyosztását, a függetlenség, a szabadság diadala fogja felváltani, hogy Baja városa minden helyen felvirágozni fog. Ugy legyen.

— n

Színház.

Pillangó kisasszony. — Almafa.

Hangverseny.

1902. szeptember 27.

A tudós esztetikusoknak sok kifogásuk lehetne a Pillangó kisasszony koncepcziója ellen. Nem dráma ez, hisz történni mi sem történik benne, csak az az egy, hogy egy álmodozó, szép, szerelmes japáni lány lelkében lassú, kínzó roppanással összeomlik egy egész világ. De aki a leánynak lángoló bizodalalmát, sóvárgó szerelmét élni látta, az megérezte, hogy ennél igazabb, megindítóbb tragédiát senkisért irt eddig. Az élet kicacagja az esztetikusok rideg szabályait és nem indul utánuk.

A címszerepet nálunk Gerlaci Hermin creálta és épen azért, mert az operett az ő igaz otthona, fokozott kíváncsisággal lestük, mit fogunk ezuttal tőle kapni. És várakozásunkban nem csalódtunk. Gerlaci drámai tehetségének ereje intenzív fényvel világított a lelkébe. A valóság, a közvetlenség sugárzott ki játékából és ez feledtette velünk azt az egyetlen hibáját, hogy halálraszántságát, előkészületeit a másvilágra kissé közönyt nyel játszott és nem tudta elég hiven az öngyilkos lelkiállapotát visszatükrözni. Ettől eltekintve játéka a maga egészében tökéleteset nyújtott és ki is hívták meleg tapsokkal számtalanszor.

A darabban csak Simon Mariska (Suzuki) juthatott még valamire való szerephez és azt elég természetességgel tudta megjátszani.

Ezt követte Bokor József »Almafája« melynek gyümölcse a dicsőség mellett keserű izt is hagyott maga után, holmi plágiummal vádoltatván a derék szerző. Mi csak annyit konstatálhatunk, hogy ez az egyfelvonásos fölötté sikerült apróság, s minthogy manapság már sikerült vigjáték pikantéria nélkül alig képzelhető, ebből sem hiányzott a kaviár, melyet a szerző elég vastagon szolgáltat föl, tagadhatlan azonban, hogy elég élvezhetően is.

Teljes elismeréssel adózunk Szabados Gizinek, aki Ilonka szerepében megennivaló édeség volt. A forró vérű, serdülő leánykát, aki az első szerelem hevérére gyullad, megkapó élethűséggel játszotta.

Géza diák egyike volt Falussy legsikerültebb alakításainak. Czenczi néni szerepében Mihályfi Juliska remekelt, aki olyan tizenhárompróbás sárkányt produkált, amilyen csak a mesékben található. Tarján, Németh, Baróthy kevés mondókájukat kiváló ügyességgel tudták kihasználni.

Ezt nagy hangverseny követte, melyen Tóth Antal, Gerlaci, Ujvári, Németh, Rátkai, Falussy kivétel nélkül excelláltak.

Az ördög mátkája.

1902. szeptember 29.

Géczi István közepes sikerű népszínművét vették elő a hétfői zónára, elfogadható előadásban. Különösen Gerlaci (Judit) gyújtott úgy játékaival, mint énekével. Kivüle a női főbb szerepekben Tarjánt (Anna), Szabadost (Baricza), Mihályfyt (Sári) illeti igaz elismerés. A férfiak közül Tóth Antal Márton szerepében ezuttal is kiváló alakító képességnek adta bizonyosságát. Baróthy (Andor) az imádása igaz tárgyáról lemondó szerelmes legényt megkapó vonásokkal ecsetelte; Falussy (Miklós) törülmetszett játékaival és zamaton magyaros izű nótáival keltett figyelmet, Németh (Están) kitünő mókái pedig általános derűtségben tartották a közönséget.

Ujvárit, Szigethyt, Konezot és Rózsát a »Kalügyer« táncosait dicséret illeti.

Ádám és Éva.

1902. szeptember 30.

Gaston Serpette regényes operettje telt ház előtt került bemutatóra. Az egész darab minden kétséget kizárólag Madách — Ember tragédiája után íródott és ügyetlen paródiája ennek az örökbecsű mesteri alkotásnak. A muzsikáját egy-két fülbemászó, szellemes zeneszáma teszi élvezhetővé és ez az, ami a darabban a lelket tartja. A tulajdonképeni zenéjénél azonban sokkal kedvezőbben hatottak a harmadik felvonásba ügyességgel beillesztett betétszámok, aminthogy a közönség is csak ezek után tudott valamelyest fölmelegedni.

A főszerepben Falussy (Ádám) hatalmas hanganyagának egész terjedelmével gyönyörködtetett újból és játéka is, mint rendesen, kielégített mindenkit, csupán arra figyelmeztetjük, hogy a színpadon ez este tanusított »túlságos otthonosságát« valamivel mérsékelje, mert nagyon könnyen köznapivá válhatik. Gerlaki kellemesen hatott még a legfásultabb férfi szívekre is Éva kosztümjében. Sok bensőséggel és melegséggel játszott a végig kényes természetű szerepét és a »Petit cochon« élénkliséért zugó tapsokkal jutalmazták. Németh (Adramalek) sok mértékletességgel, de mindig hatással mókázott és különösen coupléjával aratott zajos tetszést. Rátkai Lucifer szerepében jeleskedett élénk közbeszurással fűszerezve a librettó fogyatékoságát. Asmódit Szabados Gizi élénken, vonzó naivitással jellemezte. Színpadra léptekor hatalmas virágkosarat adtak föl tisztelői, a Németh karnagy és Ujvári »Virágdobás« c. fölötté kedves koupléját pedig háromszor is megismételték vele. Némethné (Cinthia) és Baranyai (Regelárd) jól megállták helyüket.

Aranykakas.

1902. október 1.

Az »Arany kakas«, Blumenthalnak ezt a kacagtató bohóságát ismeri minden színházlátogató, azt tehát ismertetnünk fölösleges volna. Az előadásról írva azt a véleményünket nyilvánítjuk, hogy az amolyan secessió volt. Hogy egyebet ne mondjunk a kitűnő drámai hősnő: Tarján Irma adta a naivának való Erzszi szerepét. Dicséretére legyen mondván, hogy ebben a nem neki való szerepben is elég jól állotta meg helyét. Tóth Antal pompás Dachselmayer volt, csak arra figyelmeztetjük, hogy a sűrű »mek fan« használása a természetesség rovására megy. Kitűnő volt Falussy (Gyárfás), nemkülönben Baróthi (Horváth Gedeon), úgyszintén Németh, a fizetőpincér szerepében. Simon Mariska igazi tűzről pattant Szikráné, Szabados Gizi, mint Klárka pedig egyenesen megenni való volt. Jók voltak még Baranyai, Szigethi, Kulinyi és Ujvári. — Még egyet! Lehetetlen szó nélkül hagynunk azt a rossz szokást, hogy egyik-másik segédszínész abban igyekszik művészetet kifejteni, hogy magát a maszkirozással teljesen elrutítsa. Ez esetleg tetszhetik a karzati publikumnak, de vannak jóízű színházlátogatók is.

Svihákok.

1902. október 2

»Meghalt a valcerkirály, éljen a valcer király!« Ugyilátszik a bécsiek ezt a mondást joggal alkalmazhatják, mert alighogy Strausz elhunyt, legott Ziehrer vette át a jogart. És kétségkívül a »Svihákok« teszük koronája legszebb diadémját. Csupa édes és fülbemászóan vonzó muzsika, melylyel kevés operett dicsekedhetik!

A mai előadás egyike volt az operett előadások legjavának, amit a társulat ez évadban produkált. Ugy a magánszereplők, mint a hatalmasan megerősödött ének- és zenekar kifogástalanul oldották meg nehéz és fárasztó feladatukat. A címszerepben Rátkay (Blitz) és Gerlaki (Berta) tündököltek és könnyed, sans géne játékkal mindvégig uralni tudták a darabot. Az est egyik fénypontja kétségkívül Baranyai (Roland) tenorpartieja volt. Csak most volt alkalmunk ezzel az erőteljes, tömör hanganyaggal a maga igaz értéke szerint megismerkedhetni. Bámulatos könnyedséggel tud a legmagasabb regiszterekben is szárnyalni és a crescendók és decrescendók szabatos alkalmazásában is nagy járatosságról tett tanúságot. Szép énekéhez emellett játékbeli kiváltságok is járultak, a mikért élénk tapsokra ragadta a közönséget.

Mimi szerepét Némethné játszotta és kristálytisza hangjával ma is magasabbrendű énekbeli tehetségről győzött meg, sőt kecses táncával is kedvezően hatott, csak az a kár, hogy soha sincsen játéka melegségtől áthatva, szinte élettelenül mozog a színpadon. A két hadnagy szerepében Kállai Jolánt és Simon Mariskát ovációval fogadták mindjárt színpadra léptükkor, sőt Kállait egy csinos virágkosárral lepték meg. Mindketten festői kosztümjökben elragadtatással töltötték el a közönséget, amely csinos, összevágó énekszamaik után sem fukarkodott a tetszésnyilvánítások-

kal. Gilka Adolárt Németh alakította, a tőle megszokott ügyességgel. Szabados Gizi Annát játszotta sok kecsességgel. Malter Prém festőt pedig Baróthy rajzolta sok mulatságos vonással. Dicsérettel kell végül megemlékeznünk Szigethyről (Wondracsek) és Ujváryról (Krepelka), akik sikeres alakításukkal mindig derűt hoztak a színpadra. — Németh karnagy derekasan dirigálta a fárasztó operettet.

SZ. V.

Előfizetési felhívás!

Lapunk a „Bajai Független Ujság“ rövid pályafutása után újabb évnegyedhez ért el. Ami fennállásának tartamát illeti, aránylag csekély multat hagyott e lap maga mögött, de tekintve a városban egy éve lezajlott nagyfontosságú politikai eseményt, melynek jegyében született és tekintve a fényesen kivívott függetlenségi eszmét, melynek erején napról-napra növekedik, bizvást elmondhatja magáról, hogy rövid dacára is nagy multra tekinthet vissza.

Es a „Bajai Független Ujság“ miként eddig, úgy a jövőben is a *független magyar állameszme* szolgálatában marad, annak megvalósítása képezi főbb ideálját, annak kivívásáért küzd továbbra is lankadatlanul.

Szívós kitartással fog a „Bajai Független Ujság“, ezentúl is a városi közigazgatás működése felett örködni és ha kell, a mindig tárgyilagos, de szigorú és igazmondó kritikától sem riad vissza.

Irányító, vezető előharcosa marad e lap Baja város jobb sorsra érdemes polgárságának haladásra, fejlődésre törekvő munkájában. Mindig szívén hordja, melegen ápolja a város ipari, kereskedelmi, gazdasági, kulturális érdekeit.

Ezek mellett a „Bajai Független Ujság“ ezentúl is élénk és változatos hírovarra, előkelő, választékos szépirodalmi tartalomra fog törekedni.

Teljes bizalommal fordulunk tehát az új évnegyed küszöbén városunk hazafias polgárságához és bizton hisszük, bizton reméljük, hogy az eddig táplált rokonszenvet, a jövőben sem vonja meg tőlünk.

A „Bajai Független Ujság“
előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 6 K — f

Fél „ . . . . . 3 K — f

Negyed évre . . . . . 1 K 50 f

Egy szám ára 12 fillér.

Baja, 1902. október hó 1.

A „BAJAI FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Reich Aladár orsz. képviselő f. hó 6-án, a f. hó 8-án megnyitandó országgyűlésre a fővárosba utazik.

Gyászistentisztelet. Az aradi vértanuk lelkiüdvéért folyó hó 6-án, reggel a Plébánia templomban gyázmise tartatik.

Uj coloratour énekesnő. A »Cigánybáró« vasárnap délutáni előadásán Saffi szerepét Bányai Stefánia, a Bellovits iskola kitűnően végzett növendéke fogja énekelni.

Felfüggesztett tanfelügyelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Adamovich Pál bácsbodrog-megyei tanfelügyelőt állásától felfüggesztette.

Meghatalmazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Argay Bálintot, megyénk kir. tanfelügyelőségénél levő tollnokot feljogosította, hogy a kir. tanfelügyelő akadályoztatása esetén a vidéki kisdudóvokat és az elemi népiskolákat látogathassa a tanfelügyelő helyett.

Szüreti mulatság. A bajai kath. Legényegylet szeptember hó 28-án tartotta szokásos szüreti mulatságát a Ziech-féle vendéglőben. Ez az igazán »törül metszett«, minden ízében magyar mulatság most is igen szép közönséget vonzott. Volt persze törvényfelolvasás, szőlőlopás, a tolvajok összefogdosása (nota bene: bájos hölgyecskék is voltak a tolvajok közt) — no meg az elmaradhatlan Amor-posta. Ziech Bözsike kapta a legtöbb képes levelezőlapot, minél fogva ő kapta a szépség-díjat: egy diszes virágcsokrot. A szüreti mulatságot reggelig tartó táncszámla fejezte be.

A fiumeiek és a baja—bátaszéki hid. A »Magyar Tengerpart« foglalkozva a baja-bátaszéki hid létesítése érdekében újabb megindított mozgalommal, arról a következőket írja: Újabb fölhívás érkezett most hozzánk, hogy mindazok, akiknek valamelyes közük van a baja-bátaszéki hid tervbe vett megépítéséhez, csatlakozzanak a megindult mozgalomhoz és ebbeli szándékukat jelentsék be e hó 25-éig. Nohát, nekünk fiumeieknek is nagyon sok közünk van ahhoz, hogy megépüljön a baja-bátaszéki hid és ennek a megtámasztásához még csak tulfinomult közgazdasági érzék sem kell. Fiuménak a saját érdeke diktálja, hogy befolyásának teljes érvényesítésével résztvegyen a pécsi országos értekezleten.

Adjatok, adjatok, amit Isten adott! Ki ne emlékeznék még ma is arra a rémes szerencsétlenségre, a mely f. évi június havában történt Eszéken, hol mintegy harminc ember lett gombamérgezés áldozatává. Megirtuk annak idején az egész esetet, megirtuk azt is, hogy a katasztrófának bajai áldozatai is vannak. Igazi részvételt olvasta akkor mindenki, hogy a bajai szerencsétlenek egyike: Drágity József, fiatal, reményteljes állapotban levő feleséget és két ökölyi gyereket hagyott hátra, — a legkétségbeejtőbb nyomorúságban. A szerencsétlen asszony azonban nem csüggedett. Hogy kicsi kis árvának megszerezze a mindennapi kenyeret, napszámba járt, addig, míg áldott állapota olyan előre haladott stádiumba nem jutott, hogy a napszámos munkával járó nehéz dolog elvégzésére fizikai ereje többé nem volt. Mindenórás most szegény, kenyér nélkül, fillér nélkül. Az irgalom, a könyörületesség nevében szólunk ez alkalommal t. olvasóinkhoz, hogy szánják meg e szerencsétlen özvegyet és az ő még szerencsétlenebb kis árvaít s juttassanak részükre szerkesztőségünk utján jótékonyaságra szánt filléreiből annyit, hogy legalább a lebetegedés napjaiban ne kelljen éhezniök. A hozzánk beérkező adományokat lapunkban fogjuk nyugtázni.

A Ferencz-csatorna társulat új elnöke. A Ferencz-csatorna társulat igazgatósága a napokban Türr István tábornok elnöklete alatt ülést tartott, melyen a leköszönt Teopke Alfréd államtitkár helyébe Gonda Béla miniszteri osztálytanácsost, a kereskedelemügyi miniszteriumban a folyam- és tengerhajózási szakosztály főnökét választották meg.

Lopások. Szeptember hó 28-án Weisz Lipót kocsisa, Sümegi András élesztőt szállított Hadzics Kuzman szatócshoz. Míg Hadzicsné egy perere a boltból távozott, Sümegi a pénzesfiókból 3 koronát elloptott. — Keller János vincellér m. hó 29-én este befért Verók Ferenczné korezmájába, 14 K. értékű kölesön kért targoncáját az utcán hagyva. Mikor a borát elfogyasztotta és távozott, a targonca már nem volt az utcán. A targoncát harmadnap Kiss Andrásnál találták meg. — Mult hó 30-án éjszaka a Sugovica partról Blau Henrik mohácsi lakos tulajdonát képező Eszék nevű fa-szállító hajójáról 3 darab kátránnyal festett talicskát elloptak.

Elveszett egy kétsoros arany nyaklánc, melynek végén egy kerek medaillon és három levelű arany lóhere van. A lóhere egyik ága smaragd, másik gyémánt kövekkel s a harmadik igazgyöngyökkel van kirakva. A megtaláló a főkapitányságnál jelentkezzék.

Elfogott tolvaj. Megirtuk már, hogy özv. Lengyel Jánosné korezmája udvarából ellopták Sára Péter barackai parasztgazda lovait. Mint most értesülünk a bácsalmási csendőrség elcsipte a lóköttöt Kvalla Balázs odavaló húszéves csavargó személyében.

Érdekes színházi előadásnak nézünk elébe. Pesti I hász Lajos szintársulata elő fogja adni Szeibenburger Károlynak, a

szabadkai főgymnasium történelem tanárának hatásos és már országos hirre emelkedett történelmi színművét, a »Bottyán generális«-t, melylyel jeles szerzője az »Ocskay brigadéros«-nak csinált verseny darabot. Még élénken emlékezhetünk ugyanis arra a visszatetszésre, mely Herczeg Ferencz »Ocskay brigadéros«-ának első előadása után a fővárosi körökben és a sajtó utján az egész országban szárnyra kelt, a minék az lett az eredménye, hogy Herczeg — a történelmi felfogás helytelensége miatt — módosított is darabján. Herczeg ugyanis az Ocskaynak, a nemzeti ügy árulójának hibáját Rákóczy és udvara rovására mentegeti; Sziembenburger ellenben darabjában hűen adja vissza a Kuruc-korszak szellemét s elégtételt szolgáltat Rákóczynak. Herczeg a kuruczból labanczczá vedlett árulót rajzolja, Sziembenburger a császári ezredesből Rákóczy zászlója alá, a nemzeti ügy védelmére szegődött hű és igaz hazafit állítja elé. A darab emelkedett nyelvezetével, nemes páthoszával a hazafias érzés tűzével, lelkesítő, humoros, majd megható jeleneteivel kiváló hatást ért el eddig mindenütt, a hol előadásra került. Az előadás érdekességét mindenesetre növelni fogja az a körülmény, hogy körünkben üdvözölhetjük a szeretetreméltó egyéniségű Sziembenburger Károly főgymnasiumi tanárt s a szabadkai színügyi bizottság buzgó elnökét. »Bottyán generális« előadása szerdán megy, amelyre nagyon szívesen hívjuk fel a színpártoló és hazafias közönségünk figyelmét.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk Ujhelyi Ágoston, moholyi esperes plebános szept. hó 28-án meghalt Moholyon. Ujhelyi Géza főgymnasiumi tornatanár testvérbátyját siratja az elhunytban.

A kereskedelmi miniszter az iparhatóságokhoz. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett az összes iparhatóságokhoz, melynek bevezetésében azt mondja, hogy »az elsőfokú iparhatóságok nincsenek teljesen tájékozva az iránt, mely iparágak vannak ez idő szerint képesítéshez kötve.« Ezért leiratában kioktatja az iparhatóságokat, hogy az 1884. évi földmívelési és kereskedelemügyi miniszteri rendelet kibocsátása óta mely iparágak köttettek képesítéshez. Eszerint a cég- és cimfestő, doboz, diszmű és tollkészítő, fázekas, guba és kaptafa készítő, paplanos, szita és rosta készítő, takács, vésnök, villamos erő árammal dolgozó berendezések és vezetékek, valamint az elektromos mérőeszközök készítésével, illetőleg felszerelésével, továbbá a gyenge áramú vezetékeknek az erős áramú vezetékhez való kapcsolásával foglalkozó iparágak vannak képesítéshez kötve.

Gőzgépkezelők vizsgája. A gőzgépkezelők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden okt. hó 12-én, délelőtt 9 órakor fognak megtartatni a vasuti hidnál levő városi vízműtelep helyiségeiben. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve *6—10 nappal előbb küldendők be a kerületi kir. iparfelügyelőséghez Szilágyi-u. 1.

A kulisszák mögött.

— No édes öregem — mondom Földvárinak — ma nem igen érdekes lesz az öltözőbe menni, mert a mint látom a ti nagy társulatok teljes számban a színpadon van: Lesz ott még »Kulissza mögötti alak« válaszolja.

Bemegyünk. Az ügyelő Sándori tejes úr egy ostorkával fogad. Nem lehet cigarettázni kérem, hisz tudja az ügyvéd úr ezek a színésznők ha füstöt látnak énekes darabban azt képzeli, hogy köhögnek Minthogy pedig felebezésnek helye nem volt, bele kellett nyugodnom, hogy cigarettázás nélkül töltöm az estét.

Gyere haza édes Mihályfi, szól egy nőies lány hang a hátam mögött. Nem mehetek édesem, mert kölesön adtam a harisnyámat és várok rája felelé a mindig szellemes Mihályfi és ezt a nem »meheteket« olyan lábmozdulattal kísérté, mely bármely operai ballétancosnőnek dicséretére válnék. Azt mondják, hogy a nők hiúk. Uram Istenem! Halász barátunk tükörrel a kezében vagy nyolcféle kalapot próbál, cylindert, kemény, alacsony, magas, puha, tót, Kossuth és vadász kalapot, egyik sem tetszik neki, mintha a darab Ádám és Éva sorsa attól függne, hogy Halász úr milyen kalapban fog a színpadon megjelenni.

Igazán pihenés számba megy a két egyszerű, kedves asszonnyal, Rátkaynéval és Földvárinéval diskurálni. Ezek soha arcukat nem fintorítják, nem kritizálnak, senkit meg nem szólnak, barátságosan, szerényen discourálnak, mintha otthon familiájuk körében a kandalló mellett beszélgetnének.

Ellenben Kulinyi nagy mérgesen keresi a kalaptűjét. Engem szándékosan engednek kalaptű nélkül nyavalyogni, sopánkodni. De ez még semmi Ujvári savanyú ábrázatához. Látom, hogy nyomja valami a szivét. Mi baj? Szólitom meg. Képzelve, szól fájdalmasan és lemondás teljesen, irtam a mai darabhoz coup-lét és—és—és . . . *más állapotban adták elő.* Beláttam, hogy ez rettenetes lehet egy poetára. Azonban Ujvári barátunk nemcsak poeta, hanem festőművész is. Boldog Magyarország, egy személyben egyesül egy színművész, egy poeta és egy festő. De minő ambiciózus festő. Csak hogy hivatásának eleget tehessen, még diszleteket is fest. Néhány gonosz színész éppenséggel nem akarta megismerni, hogy tulajdonképpen mit is pingál. Mi ez? Kérdék tőle festményére mutatva és mivel nők kérdezték, azt felelé rá nagy büszkén »Tehén«. Vajjon a nőkre értette-e vagy a festményre, ez még eldöntetlen kérdés, a nők nem tudták megállapítani és így erről még értekezéseket lehet majd a jövő festés-irodalomnak írni.

Azok a kevesen, kik a kulisszák mögött vannak, elkezdenek discourálni. Uj primadonna jön, mondja az egyik, nincs nyugdíjigénye, jegyzi meg valaki. Oh mily kedves alak lesz egyszerre ez az új primadonna. Nincs nyugdíjigénye, micsoda szende lélek, milyen egyszerű teremtség, hallatszák jobbról-balról, mert a közönség tapsolása mellett a nyugdíjigény sem kismiska a színészeknél, mintha csak államhivatalnokok volnának. Szent Cleofás és érdektársai! Minden színész és színésznőnek van itt beleszólása, hogy mi történjék. Mi ennek az oka? Az igaz, hogy a jó Direktor este 10 órakor lefekszik. Földváry nagyon szerény. Sándori nem eléggé imponál az asszonyoknak. De Német, a mindig komoly, a mindig méltóságteljes Német? Oh ő alkalmas volna hangadó lenni és dirigálni a társulatot, de minden hivatottsága mellett, van egy »folytonossági többlet«. Ugyanis nagyon szereti a feleségét, magyarul mondva: »nagy papucshős« és így nem ő, hanem Németné kormányozná a társulatot. Köztünk maradjon a szó, az nem is volna baj, mert akármit is irkálnak azok a nagyszájú ujságíró tejesurak, bizony Isten nagyon sympatikus és csinos asszony, akinek jó hangja is van. Az ördögbe is, nem lehet mindenkinek egyforma temperamentuma és csendes kedély mellett is lehet valaki jó színész. Egyszerre zúgás, morgás hallatszák, mint mikor a csendes tavat egy nagy hajó szeli át. Mi az? kíváncsiskodom. Szabados Gizi mai sikerét kritizálják a »barátok« és a »barátnők«. Az igazsághoz hiven ki kell emelnem, hogy voltak néhányan, kik szívhől örültek, mások csendes resignációval fogadták az eredményt. Szegény Gizike, őt pedig annyira meglepte a siker, hogy csak egy dolog lebegett előtte, vajjon nem felejt-e el a kigyót rejtő ládát a színpadra vinni és ez annyira zavarba hozta őt, hogy végül is előbb ment be a színpadra, mint jelenete kezdődött volna.

Ártatlan öröme, ártatlan élvezetek. Jelentik, hogy egy nagyon kövér kardalosnő érkezik. Átszellemlül Simon arca. Nagy ég! Ha kövérebb volna nálam, fohászokodnék magában az Úrhoz. S lehet, hogy az Úr *évek múlva megballgatja kívánságát.*

No de befejezem, mert attól félek, hogy még rám szakad egy polgári mennyiségű színésznői kiszidás, mint az Ördög mátkájában szakadt le a mi dicső színpadunkon egy darab plafond, hogy agyonütéssel fenyegetse a mi színészeinket, hogy miért is mernek fel lépni a mi dicső színházunkban.

Belváros, kéményseprő-utca 117. számú.
kitűnő karban levő

H Á Z A M

eladó.

Sziklai Zsigmond.

9424. sz.
tkv. 1902.

Árverési hirdetemény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy az árverés Neuwirth R. bajai bejegyzett cégnek özv Varga Vinczéné Tinusz Teréz ellen 700 korona tőke, ennek 1900. évi február hó 10-től járó 8% kamatai 98 korona 60 fillér eddigi, 21 korona 30 fillér ezuttal és a még felmerülendő költségeknek, nemkülönben esatlakozott a bajai takarékpénztár javára 150 frt s járuléka, 147 frt követelése kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. §-a alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíróság területén lévő a bajai 1694. sz. betétben A. I. 4923. hrszám kenderesi szőlőlől özv. Varga Vinczéné szül. Tinusz Teréz megillető jutalékra 306 kor. vételárban, — a bajai 3988. számú betétben A. I. 3400 hrszám a. József-városban fekvő 2. ö i. szám, budapesti uton lévő egész ház és udvara 3600 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1902. évi október hó 23-ik napjának délután 3 óráját kitűzi, a midőn a fenebb körülirt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezébe tegyék le.

Vevők a vételarat három egyenlő részletben és pedig az első részletet 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat pedig 90 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó mint letéthivatalnál az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be. A részletes árverési feltételek ezen kir. tkvi hatóság hivatalában és Baja város rendőrkapitányi hivatalnál megtekinthetők.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Baján, 1902. július hó 31-én.

Romátka,
kir. albíró

Legjobb minőségű

TÜZIFA

apróra vágott akácfa tövekből

ölenként 12 frtért eladó.

Szuszits Jánosnál

Háromkorona-utca 295. szám.

Alapított 1862.

Schnetzer Ernő

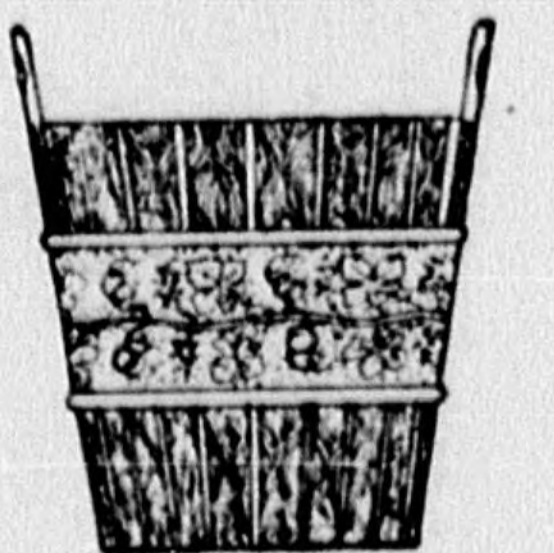
üveg- és porcellán kereskedése

B A J Á N.

A legjobbaknak elismert

Ditmár-féle lámpák

nemkülönben
szőlő-
mosók

úgy egyszerű, mint a legfinomabb kivitelben, nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.

Legujabb mintájú kópkeretek, legnagyobb választékban.

6 2

Szoba fűtéshez

FA

és tatai

TOJÁS-BRIKETT

kapható

özy. Spitzer Simonnál.

3-3

Tűzifa eladás.

A józsefházi erdőn (Érsek-Csanád
mellett) tavalyi vágású**akác-dorongfa**erdei ölenként **16 korona**árért kapható — Ugyanaz
Lakatos erdőőrnél bármikor
megtekinthető.

Tulajdonos

Fekete Bertalan

Pest-Fajszt

4-4

Szép egészséges

BURCONYA

kapható

özy. Spitzer Simonnál

méterje **frt 1-50.****H I R D E T M É N Y .**

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a fő- és székváros legelőkelőbb

NŐI CONFECTIÓárúházának képviselőjét magamra vállaltam, minélfogva raktáron tartok dús választékban **női kabátokat, gallérokat, bundákat,** nemkülönben **gyermekkabátokat** és azokat a legválasztékosabb kivitelben, jutányos áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére

Mintogy üzletem

s z ü c s m ű h e l y l e lis egybe van kapcsolva, elvállalok **javitani** munkákat s azokat a legpontosabban, legolcsóbb árak mellett végzem el.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam

hazafias tisztelettel

H ó n i g J . u t ó d a **HALÁSZ BÉLA.**

Feltűnő újdonság.

DELICE— Minden hirdetés felesleges
A dohányzó egyszer veszi és
többé mást nem szíhatlegjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarka-
hüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árúdjában.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

t o v á b b á

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol** és **francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

OLCSÓ
bevásárlási forrás.**RUDE IGNÁCZ**

mű-órás és ékszerész-üzlete

BAJÁN,

(a »Központi Szálló« átellenében)

Ajánlja ujonnan és izlésesen berendezett nagy raktárát min-
dennemű **arany-, ezüst- és drágakő ékszerekben,** vala-
mint valódi **China-ezüst tárgyak** és **evőeszközökben.**

Nagy választékban tartok pontosan szabályozott, valódi

H O N I - és**svájci zseb-, fali-, inga- és ébresztő-órákat**

a legegyszerűbb és legfinomabb kivitelben.

Arany- és ezüst-ékszereim a m. k. fémjelző hivatal által
vannak hitelesítve.**Órajavítások,** valamint minden e szakkavágó legkompli-
káltabb munkák; **Chronometre** és **ütő-zsebórák,** egyszers-
mind **ékszerjavítások, vésnöki** munkák olcsón, szaksze-
rűen és gyorsan SAJÁT MŰHELYEMBEN végeztetnek

2 évi írásbeli jótállással.

Veszek ZÁLOGCÉDULÁKAT a legmagasabb árban eset-
leg azokat saját költségemen kiváltom és a többletet vissza-
fizetem.Régi ARANY- és EZÜST TÁRGYAK, valamint DRÁ-
GA-KÖVEK a legmagasabb napi áron megvétetnek esetleg
ujjal becsérletetnek.

Vidéki megrendelések posta fordultával eszközöltetnek.